

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym – Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Olejnik

Protokolant: p.o. stażysty Beata Jopek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald Małgorzaty Krukowskiej

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2017 r.

sprawy **R. S. (1), S. J. (1) i P. K.**

oskarżonego z art. 189 § 1 kk i inne

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie sygn. akt VIII K 210/16

1. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sławomir Olejnik

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2017 roku w sprawie VIII K 210/16 Sąd Rejonowy w Poznań – Grunwald i Jeżyce uznał oskarżoną R. S. (1) za winną występku z art. 189 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 189 § 1 k.k. wymierzył jej karę 4 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 1); uznał R. S. (1) za winną występku z art. 158 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. wymierzył jej karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2); na podstawie art. 85 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. jednostkowe kary wymierzone oskarżonej R. S. (2) w pkt 1 i 2 wyroku sprowadził do kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 3); uznał oskarżonego S. J. (1) za winnego występku z art. 158 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt 4); uznał oskarżonego P. K. za winnego występku z art. 158 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. w wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 5); na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie kar pozbawienia wolności wymierzonych oskarżonym R. S. (2) i S. J. (1) warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby (pkt 6); na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonych R. S. (1) i S. J. (1) do pisemnego informowania o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku (pkt 7); na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził solidarnie od oskarżonych R. S. (1), S. J. (1) i P. K. na rzecz pokrzywdzonego M. B. kwotę 4.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia (pkt 8); na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonej R. S. (2) na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności w razie zarządzenia jej wykonania okres zatrzymania w wymiarze 1 dnia, oskarżonemu S. J. (1) na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności w razie zarządzenia jej wykonania okres zatrzymania w wymiarze 1 dnia oraz oskarżonemu P. K. na poczet wymierzonej kary pozbawienia wolności okres

zatrzymania w wymiarze 1 dnia (pkt 9); na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. nr 49, poz. 223, z późn. zm.) zwolnił oskarżonych R. S. (1) i P. K. w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym nie wymierzył im opłaty (pkt 10); na podstawie art. 627 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. zasądził od oskarżonego S. J. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 55,00 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych w 1/4 części oraz w oparciu o art. 1 i art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierzył mu opłatę w kwocie 180,00 zł (pkt 11) (k. 114-117).

Wyrok ten w części co do kary zaskarżył prokurator na niekorzyść oskarżonych, zarzucając wydanemu orzeczeniu rażącą łagodność wymierzonej kary. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez wymierzenie oskarżonej R. S. (2) za przestępstwo z art. 189 § 1 k.k. kary 4 miesięcy pozbawienia wolności, za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. kary 8 miesięcy pozbawienia wolności i orzeczenia kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności, oskarżonemu S. J. (2) kary 1 roku pozbawienia wolności i oskarżonemu P. K. kary 1 roku pozbawienia wolności (k. 130-134).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna.

Na wstępie należy zaznaczyć, iż kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku wykazała, że Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a orzekając wziął pod uwagę wszystkie przeprowadzone dowody. Ocena materiału dowodowego nie budzi zastrzeżeń, albowiem nie wykracza poza ramy swobodnej ich oceny, jest dokładna i nie wykazuje błędów logicznych. Podkreślić przy tym także należy, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada wymogom art. 424 § 1 i 2 k.p.k. i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia. Nie było więc podstaw do ingerencji w treść wyroku z urzędu, zarówno z uwagi na treść art. 439 k.p.k., jak i art. 438 k.p.k., zwłaszcza że sprawstwo i wina oskarżonych nie były kwestionowane.

Oskarżyciel podniósł wyłącznie zarzut rażącej łagodności wymierzonych oskarżonym. Sąd Okręgowy uznał jednak, iż nie ma podstaw do kwestionowania uzasadnienia rozstrzygnięcia w tym przedmiocie.

Zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut z kategorii ocen, można zasadnie podnosić wówczas, gdy kara, jakkolwiek mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, nie uwzględnia jednak w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy – innymi słowy gdy w społecznym odczuciu jest karą niesprawiedliwą (wyrok SN z 11.04.1985r., V KRN 178/85, OSNKW 1985/7-8/60). Sąd II instancji zwraca przy tym uwagę, że wymierzając karę za przestępstwo sąd, kierując się zasadami wskazanymi w art. 53 k.k., baczy by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, a nadto uwzględnia stopień społecznej szkodliwości czynu. Sąd bierze także pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, jakie ma osiągnąć kara w stosunku do skazanego. Nie bez znaczenia są także przy wymiarze kary potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Istotnymi dla sądu są także takie okoliczności, jak motywacja sprawcy, jego sposób zachowania, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw popełnionego przestępstwa oraz właściwości i warunki osobiste sprawcy. Ocenie podlega także postawa sprawcy po popełnieniu przestępstwa. Ferując wyrok nie można nadto zapominać, że podstawową zasadą obowiązującego kodeksu karnego jest nie tylko karanie, lecz przede wszystkim wychowywanie sprawcy. Nadto Sąd zwraca uwagę na konieczność orzekania kar współmiernych do winy i nie doprowadzanie w surowości orzeczonej kary do sytuacji, w której – z uwagi na zbyt surowe orzeczenie – sprawca wzbudzałby współczucie społeczne i przekonanie o niesprawiedliwości kary. To zaś nieuchronnie prowadziłoby do stworzenia „nowego pokrzywdzonego”, którym w tym momencie stałby się oskarżony, a taka sytuacja całkowicie przekreślałaby sens kary.

Sąd Okręgowy nie dostrzega nadmiernej łagodności kar wymierzonych oskarżonym R. S. (2), S. J. (2), P. K.. Orzekając o karach jednostkowych za poszczególne przypisane oskarżonym przestępstwa oraz o karze łącznej Sąd Rejonowy miał w polu widzenia wszystkie istotne dla wymiaru kary okoliczności, czemu dał wyraz w uzasadnieniu wyroku. Nic też nie wskazuje na to, aby znaczenie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych i tych świadczących przeciwko nim Sąd ten oceniał różną miarą. Stanowisko Sądu I instancji zasługuje zatem na aprobatę, tym bardziej, że apelujący nie przedstawił takich argumentów, które w skuteczny sposób mogłyby podważyć jego słuszność.

Po pierwsze, słusznie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że oskarżona R. S. (2) była osobą dotychczas niekaraną, zaś w złożonych wyjaśnieniach przyznała się ona częściowo do zarzuconych jej czynów i ujawniła okoliczności zdarzenia (k. 26-27, 102, 168). Przypisane jej czyny zostały zaś popełnione w krótkim okresie czasu i stąd prawidłowo przy wymiarze kary łącznej Sąd ten kierował się zasadą absorpcji, a nie kumulacji. Orzeczona kara łączna jest zresztą zgodna z wymiarem zawnioskowanym w apelacji przez prokuratora, który w istocie kwestionuje jedynie to, że jej wykonanie zostało wobec R. S. (1) warunkowo zawieszona na okres 3 lat próby.

Sąd Rejonowy, z uwagi na spełnienie przesłanek formalnych, mógł jednak warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności, gdyż została ona orzeczona w wymiarze nieprzekraczającym roku, zaś oskarżona w czasie jego popełnienia nie była skazana na karę pozbawienia wolności (art. 69 § 1 k.k.). Główną przesłanką merytoryczną zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary jest natomiast to, by było to wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa. Akcentowany jest zatem wymiar szczególnoprewencyjny omawianego środka probacyjnego. Przepis art. 69 § 1 k.k., wskazujący na przesłanki uzasadniające skorzystanie w stosunku do konkretnego sprawcy z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary, odwołuje się do elementów prognostycznych w stosunku do tej właśnie konkretnej osoby, wskazujących na możliwość osiągnięcia celów kary pozbawienia wolności, nie orzekając jej w bezwzględny wymiarze. Jest to swoisty środek polityki karnej wobec sprawców nadających się do oddziaływań resocjalizacyjnych w warunkach wolnościowych, wobec istnienia po ich stronie uzasadnionego przekonania, że nie powrócą na drogę przestępstwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 27 maja 2015 r, II AKA 97/15, Legalis). W odniesieniu do R. S. (1) prognostykiem dającym podstawy do przekonania, że cele kary pozbawienia wolności, mimo warunkowego zawieszenia jej wykonania, zostaną osiągnięte, jest okoliczność, że z uwagi na toczące się przeciwko niej postępowanie oskarżona zrozumie naganność swojego zachowania i w przyszłości nie popełni już kolejnych przestępstw. Przekonanie to wzmaga dodatkowo nałożony na oskarżoną solidarnie z pozostałymi oskarżonymi obowiązek zadośćuczynienia na rzecz pokrzywdzonego M. B., który będzie możliwy do zrealizowania tylko w warunkach nieizolacyjnych. Wymierzając oskarżonej karę za przypisane jej przestępstwo nie można tracić z pola widzenia stopnia społecznej szkodliwości czynów jej przypisanych, ale też nie sposób abstrahować od tych celów kary, które mają związek z pokrzywdzonym. Chodzi mianowicie o możliwość naprawienia szkód wyrządzonych pokrzywdzonemu, a wymiar kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania otwiera możliwość realizacji obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Zasadnym jest więc założenie, że mając świadomość nie ciążyącego na niej skazania oraz zagrożenie zarządzenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności, R. S. (2) powinna zrozumieć, że każde jej zachowanie, godzące w obowiązujący porządek prawny, będzie od teraz oceniane ze szczególną uwagą. Wymiar okresu próby w połączeniu z orzeczonym wobec oskarżonej środkiem probacyjnym, pozwoli przy tym stosunkowo długo kontrolować jej postępowanie i umożliwi wypracowanie postaw i zachowań utrzymujących, a nie godzących w obowiązujący porządek prawny.

Powyższa argumentacja, wobec zakwestionowania w apelacji orzeczenia o karze wymierzonej S. J. (1) w rzeczywistości również wyłącznie w zakresie warunkowego zawieszenia jej wykonania, znajduje odpowiednie zastosowanie w przypadku tego oskarżonego. W uzupełnieniu wcześniejszych rozważań dodać należy, że skorzystanie z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary możliwe jest jedynie wówczas, gdy w stosunku do oskarżonego możliwe jest sformułowanie pozytywnej prognozy kryminologicznej, a zatem ustalenie, że pomimo zaniechania wykonania kary, nie wstąpi on ponownie na drogę przestępczą i przestrzegać będzie porządku prawnego. Jakkolwiek nie jest okolicznością warunkującą skorzystanie z zawieszenia wykonania kary wcześniejsza niekaralność sprawcy, niemniej jednak ułatwia ona w zasadniczy sposób rozważania dotyczące prognozy zachowania oskarżonego w przyszłości. Dla warunkowego zawieszenia wykonania kary konieczne jest stwierdzenie, że tak ukształtowana kara jest wystarczająca dla osiągnięcia względem sprawcy celów kary, a w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa.

Właściwości i warunki osobiste oskarżonego, jego dotychczasowy tryb życia i uprzednia niekaralność, jak również wzbudzenie w nim przeświadczenia o możliwości wykonania kary pozbawienia wolności w razie kolejnego sprzeniewierzenia się obowiązującemu porządkowi prawnemu, w końcu zaś nałożenie na niego obowiązku

zadośćuczynienia pokrzywdzonemu, świadczą w ocenie Sądu Odwoławczego o tym, że do realizacji indywidualnych i generalnych celów postępowania przeciwko S. J. (1) nie jest konieczne efektywne wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Wreszcie w przekonaniu Sądu Okręgowego także orzeczona wobec oskarżonego P. K. kara pozbawienia wolności nie zasługuje na miano rażąco łagodnej. W ocenie instancji odwoławczej Sąd I instancji w należyтым stopniu uwzględnił okoliczności związanych z dotychczasową postawą oskarżonego, które uniemożliwiają sformułowanie w stosunku do niego pozytywnej prognozy kryminologicznej, koniecznej dla warunkowego zawieszenia wykonania kary. Sąd Rejonowy wziął pod uwagę nie tylko poważne okoliczności obciążające, ale też przedstawił racjonalne powody, które uzasadniały wymierzenie temu oskarżonemu kary pozbawienia wolności w wymiarze 10 miesięcy. Zgodzić się należało z ogólnymi uwagami prokuratora co do tego, jakimi zasadami należy kierować się przy wymiarze kary, tyle że wbrew jego twierdzeniom, Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie zasad tych nie naruszył.

Nie można zasadnie dowodzić rażącej niewspółmierności kary wówczas, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego, będące wyrazem zasady sądowego wymiaru kary, nie zostały przekroczone. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy w sposób wnikliwy rozważył istniejące okoliczności wpływające na wymiar represji karnej wobec oskarżonego K. (oddziaływanie ogólnoprewencyjne w warunkach izolacji więziennej na sprawcę zdemoralizowanego, wielokrotnie naruszającego porządek prawny, nie dającego obecnie gwarancji jego przestrzegania), a jednocześnie trafnie podkreślił, że wymiar ten powinien być wystarczający dla uświadomienia oskarżonemu, że naruszanie prawa jest nieopłacalne. W rzeczywistości kara wymierzona P. K. jest wyważona i nakierowana na umożliwienie zrozumienia naganności swojego dotychczasowego postępowania i przywrócenie sprawcy do społeczeństwa – nie cechuje jej więc rażąca łagodność. Argumenty przywołane przez skarżącego nie są w stanie zrównoważyć tych, które Sąd I instancji uwypuklił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Uznając zatem, że Sąd I instancji wymierzył oskarżonemu kary zgodnie z przyznanym mu mocą ustawy sędziowskim uznaniem i że kary te nie rażą niewspółmiernością w rozumieniu łagodności, Sąd Odwoławczy nie uwzględnił wniesionej apelacji.

O kosztach Sąd Odwoławczy orzekł jak w punkcie 2, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k.

Sławomir Olejnik